

ΖΑΚ ΝΤΕΡΡΙΝΤΑ

ΠΕΡΙ ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

Μετάφραση
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΓΝΩΣΗ»

Ίπποκράτους 31, 106 80 Ἀθήνα
Τηλ. 36 20 941, 36 21 194
Τlx 223260 GNOS GR
Fax 7757228

Ippokratous 31, 106 80 Athens
Tel. 36 20 941, 77 86 441
Tlx 223260 GNOS GR
Fax 7757228

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, α.α. 32

Ζάκ Ντερριντά, *Περὶ Γραμματολογίας*

Jacques Derrida, *De la Grammatologie*

1η ἔκδοση, Ἀνοιξη 1990

Τὴ μετάφραση στὰ ἑλληνικὰ ἀπὸ τὸ γαλλικὸ πρωτότυπο ἔκανε
ὁ Κωστής Παπαγιώργης

Τὸ ἐξώφυλλο σχεδίασε ὁ Μάνος Ταξίδης

Τὴν ἐκδοτικὴ ἐπιμέλεια εἶχε ὁ Αἰμίλιος Καλιακάτσος

© 1967, Les Éditions de Minuit

© 1990, Ἐκδόσεις «γνώση» γιὰ τὴν ἑλληνικὴ γλώσσα σὲ ὅλο τὸν κόσμο

IBSN 960-235-374-0

JACQUES DERRIDA

ΠΕΡΙ ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

Μετάφραση
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ

• vi •

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

«ΓΝΩΣΗ»

ΑΘΗΝΑ 1990

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	9
--------------------	---

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ: Η ΓΡΑΦΗ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

"Εξεργον	13
I. Τὸ τέλος τοῦ βιβλίου καὶ ἡ ἑναρξὴ τῆς γραφῆς . . .	19
<i>Τὸ πρόγραμμα</i>	20
<i>Τὸ σημαῖνον καὶ ἡ ἀλήθεια</i>	27
<i>Τὸ καταγραμμένο εἶναι</i>	38
II. Γλωσσολογία καὶ γραμματολογία	53
<i>Τὸ ἔξω καὶ τὸ μέσα</i>	58
<i>Τὸ ἔξω εἶναι τὸ μέσα</i>	80
<i>Τὸ ρῆγμα</i>	117
III. Ἡ γραμματολογία ὡς θετικὴ ἐπιστήμη	133
Ἡ ἄλγεβρα: <i>arsanum</i> καὶ διαφάνεια	135
Ἡ ἐπιστήμη καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου	147
Ὁ γρίφος καὶ ἡ συνενοχὴ τῶν καταγωγῶν	159

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ: ΦΥΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΓΡΑΦΗ

Εἰσαγωγή στὴν «ἐποχὴ τοῦ Rousseau»	175
I. Ἡ βία τοῦ γράμματος: ἀπὸ τὸν Lévi-Strauss στὸν Rousseau	181
Ὁ πόλεμος τῶν κύριων ὀνομάτων	190
Ἡ γραφὴ καὶ ἡ ἐκμετάλλευση ἀνθρώπου ἀπὸ ἄνθρωπο	210

II. «...Αὐτὸ τὸ ἐπικίνδυνον συμπλήρωμα...»	245
Ἀπὸ τὴν τύφλωση στὸ συμπλήρωμα	249
Ἡ ἀλυσίδα τῶν συμπληρωμάτων	264
Ἡ ὑπερβολή. Ζήτημα μεθόδου	272
III. Γένεση καὶ δομὴ τοῦ Δοκιμίου γιὰ τὴν καταγωγὴ τῶν γλωσσῶν	283
Α. Ἡ θέσις τοῦ Δοκιμίου	283
Ἡ γραφή, πολιτικὸ κακὸ καὶ γλωσσικὸ κακόν	287
Ἡ σημερινὴ διαμάχη: ἡ οἰκονομία τοῦ οἴκτου	293
Ἡ πρώτη διαμάχη τῆς σύνθεσης τοῦ «Δοκιμίου»	328
Β. Ἡ μίμησις	335
Τὸ διάλειμμα καὶ τὸ συμπλήρωμα	336
Τὸ ἐκτύπωμα καὶ οἱ ἀμφιλογίαι τοῦ φορμαλισμοῦ	344
Ἡ περιστροφὴ τῆς γραφῆς	371
Γ. Ἡ ἄρθρωση	392
«Αὐτὴ ἡ κίνησις τῆς ράβδου...»	392
Ἡ ἐγγραφὴ τῆς καταγωγῆς	412
Τὸ νεῦμα	420
Αὐτὴ ἡ «ἀπλὴ κίνησις μὲ τὸ δάχτυλον». Ἡ γραφὴ καὶ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς αἰμομιξίας	432
IV. Ἀπὸ τὸ συμπλήρωμα στὴν πηγὴ: ἡ θεωρία τῆς γραφῆς	455
Ἡ καταγωγικὴ μεταφορά	457
Ἱστορία καὶ σύστημα γραφῶν	477
Τὸ ἀλφάβητον καὶ ἡ ἀπόλυτη παράστασις	499
Τὸ θεώρημα καὶ τὸ θέατρο	513
Τὸ καταγωγικὸν συμπλήρωμα	530

Στὸ πολυσυζητημένο τοῦτο βιβλίο τοῦ ὁ Ντερριντὰ ἐπιδιώκει νὰ θεμελιώσῃ τὴν γραμματολογία, δηλαδὴ τὴν ἐπιστήμην τῆς γραφῆς, πάνω σὲ νέες φιλοσοφικὲς βάσεις. Διαπιστώνει ὅτι ἡ μέχρι τώρα κυρίαρχη ἀντίληψις πάνω στὶς σχέσεις ὁμιλίας καὶ γραφῆς στάθηκε δέσμια τῆς λογοκεντρικῆς καὶ εὐρωκεντρικῆς μεταφυσικῆς καὶ συνδέει τὴν καινούργια ἐρμηνεία τοῦ φαινομένου τῆς γραφῆς μὲ τὰ προβλήματα ποὺ παρουσιάζει τὸ ξεπέραςμα τῆς μεταφυσικῆς τούτης. Συνάμα ἐκθέτει τὶς ἀπόψεις του ἀνοίγοντας ἓνα ζωντανὸ διάλογο τόσο μὲ τὰ σύγχρονα ρεύματα τῆς γλωσσολογίας καὶ τῆς ἐθνολογίας, ἰδιαίτερα μὲ τὸν Σωσσὺρ καὶ τὸν Λεβί-Στρώς, ὅσο καὶ μὲ τὴν φιλοσοφικὴ παράδοση πάνω στὸ ζήτημα τῆς γλώσσας, ὅπως ἀποκρυσταλλώνεται στὸ ἔργο τοῦ Ρουσσώ.